

Zadatak 7.3. – Upitnici o stavovima prema promjeni

Obrazovni ciljevi	Učenici razmišljaju o svojim ličnim stavovima i slobodno ih izražavaju. Učenici mogu da slušaju druge učenike, nezavisno od toga slažu li se s drugima ili ne.
Materijali	Paket radnih listova za učenike: " Upitnici o stavovima prema promjeni ".

Napomena za nastavnike

Informacija o osnovnim političkim stavovima

Stav je tendencija izražavanja mišljenja ili usvajanja određenog oblika ponašanja. Stav je rezultat socijalne integracije i lične istorije i stoga je manje svjestan nego ideologija. Stavovi rukovode našim percepcijama, našim prosuđivanjem i našim postupcima.

Svrha ove vježbe jeste da se shvati, na osnovu izražavanja mišljenja, u kojoj mjeri je osoba otvorena za društvene promjenama ili nije. Promjena sama po sebi nije ni dobra ni loša stvar, i svrha je ne donositi sudove o učenicima, a još manje procjenjivati ih. Takođe treba imati na umu da rezultate ovakvog "politički lakmus testa" ne bi trebalo uzimati previše ozbiljno, naročito ako učenici nijesu u potpunosti svjesni implikacija izjava iz upitnika.

Pravo pitanje jeste: zašto, šta, kada i kako promijeniti. Modeli političke misli služe kao smjernice za političke stavove koji su se razvili nakon Francuske i Američke revolucije. Sljedeća skica može poslužiti kao okvirna smjernica ali ne može zamijeniti čitanje izvornih materijala.

Progresivan stav dovodi do uvjerenja da su promjene poželjne. Promjene mogu biti revolucionarne ili *reformističke*, zavisno od hitnosti i sredstava koja se koriste. Za revolucionarne promjene, ukoliko je neophodno, čak ni nasilje ne može biti isključeno. Za reformističke, promjena je poželjna, ali bez radikalnog prekida s prošlošću.

Konzervativan stav, s druge strane, cijeni tradiciju i daje prednost iskustvu nad teorijom. Ovaj stav može favorizirati *status quo* ili biti reakcionaran. Favorizirati *status quo* znači misliti da je sadašnja država, iako daleko od savršene, prihvatljiva. Kao način promjene može se zagovarati organski rast (Edmund Burke). Osnovna briga jeste držati državu snažnom i pokretljivom kako se ne bi previše opteretila pristrasnim interesima i prekomjernom participacijom. Međutim, reakcionar odbija trenutno stanje stvari: reakcionar smatra da je pogrešno sprovoditi promjene i želi da se vratiti u pređašnje stanje.

Revolucionar i *reakcionar* skloni su dogmatizmu, odnosno, fundamentalizmu, što znači da brane gledište s ideološke osnove, bez uzimanja stvarnog stanja u obzir.

Ostali su više pragmatični i određuju svoje stavove analizirajući direktne posljedice.

Ova vježba može da se koristi kao okvirna vodilja koja podstiče učenike da shvate postojanje različitih modela političkog mišljenja i da postanu svjesni svojih ličnih sklonosti i orijentacija. U političkom životu, politički stavovi često će da liče na političku mješavinu različitih političkih mišljenja, na primjer rasprave između neoliberalne, ekološke i tehnokratske struje.

Postupak

1. Učenici odgovaraju na pitanja. Prije svake izjave zapisuju broj kako bi iskazali svoj stav.
Šifra koju koriste je sljedeća
5 – U potpunosti se slažem s izjavom.
4 – Uglavnom se slažem s izjavom.
3 – Svejedno mi je što se u izjavi navodi.
2 – Uglavnom se ne slažem s izjavom.
1 – U potpunosti se ne slažem s izjavom.
2. Učenici sastavljaju svoj konačan broj bodova, koji ukazuje koji su njihovi politički stavovi.
100-80: revolucionar
80-60: reformista
60-40: za *status quo*
40-20: reakcionar.

Postoje li neke uočljive razlike među učenicima, naročito između dječaka i djevojčica?

Dodatak

Raditi s tekstem: u zavisnosti od toga kako se vježba izvela – kao uvod ili kao vježba prenosa znanja – rad s tekstem preporučuje se prije ili poslije ove vježbe. Za napredne razrede, mogu se koristiti citati autora poput Loka, Berka ili Marksa. Dodatno, ili kao alternativa za mlađe učenike, mogu se koristiti izjave političara ili stranačkih predstavnika u vezi sa specifičnim problemima u društvu.

Takođe vidjeti sljedeću vježbu.

Varijacija

Ova pitanja mogu se formulisati na osnovu lokalnih problema. Bilo koje od pitanja može biti početak za debatu.

Materijali

(vidjeti sljedeću stranicu)

Radni list za učenike

Upitnik o stavovima prema promjeni

1. Žena bi trebalo da ima pravo na sterilizaciju bez odobrenja svoga muža.
2. Informacije o kontracepciji bi trebalo da budu dostupne svim mlađim djevojkama od četrnaest i više godina.
3. Lake droge bi trebalo legalizovati.
4. U demokratijama referendumima bi trebalo da se sprovode na zahtjev građana.
5. Kriminalcima treba medicinska pomoć više nego kažnjavanje.
6. Smrtna kazna bi trebalo da se u potpunosti ukine.
7. Velike firme treba da se nacionalizuju.
8. Brak između osoba istog pola treba da bude legalan.
9. Ne smije biti razlikovanja polova u oglasima za posao.
10. Dobrotvorna udruženja treba zabraniti. Dužnost je države da pomaže socijalno ugroženim kategorijama.
11. Prosječnu osobu ne treba kontrolisati niti njome upravljati.
12. Učenici treba da učestvuju u upravljanju školom.
13. Ocjene i svjedočanstva treba ukinuti.
14. Minimalni dohodak treba da bude zagarantovan svima, bez obzira na pol, starost ili profesiju, pa čak i ako odlučimo da ništa ne radimo.
15. Djecu treba odgajati u nekoliko vjera istovremeno; oni mogu izabrati svoju vjeru kad odrastu.
16. Političke vođe bi trebalo da koriste savjete naučnika prilikom korišćenja naučnih otkrića.
17. Ljudska bića su rođena s istim potencijalom.
18. Privatno vlasništvo treba zabraniti i uvesti javno i državno vlasništvo.
19. Niko nema pravo da nameće svoje mišljenje drugima.
20. Sva proizvodnja proizvoda koji zagađuju životnu sredinu mora da se spriječi, bez obzira kakav će to imati neposredni uticaj na privredu.